Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

http://www.valodaskonsultacijas.lv/lv/questions/1106

Jautājums

Kā pareizi: ***pulmonāls*** vai ***pulmonārs***?

Atbilde

Latviešu valodā nostiprinājies vārds ***pulmonāls***.

Īpašības vārdi ar izskaņām *-āls, -ārs* latviešu valodā ir aizguvumi. Aizgūtie adjektīvi ar izskaņu *-āls/-a* latviešu valodā ir izplatīti. Tie latviešu valodā visbiežāk ienākuši no vācu valodas vai ar krievu valodas kā starpniekvalodas palīdzību laikā, kad šīs valodas bija dominējošās kontaktvalodas, un ar šādu izskaņu valodā ir nostiprinājušies. Īpašības vārdi, kas beidzas ar izskaņu *-āls/-a*, izsaka kādu pazīmi, atbilstību kādam priekšmetam, attieksmi pret to vai ar to saistītu pazīmi, piemēram, *bronhiāls, dokumentāls, industriāls, sufiksāls, verbāls, spektrāls*.

Arī īpašības vārdiem ar izskaņu *-ārs* ir līdzīga nozīme. Ja vārds tiek aizgūts no jauna, latviešu valodā var lietot arī īpašības vārdu ar šādu izskaņu. Konkrētajā gadījumā latviešu valodā jau tiek lietots un ir nostiprinājies vārds ar izskaņu *-āls* (*pulmonālā hipertensija*, vācu val. *pulmonale Hypertonie*, *Kardiale und pulmonale Kachexie*).

Šāds lietojums norādīts arī „Latviešu literārās valodas vārdnīcā”: ***pulmonāls*** – ‘saistīts ar plaušām, tām raksturīgs’, piemēram, pulmonālās artērijas vārstuļi.

Avoti

Latviešu literārās valodas vārdnīca: pulmonāls.

Logina, S., Pēča, K., Pūtele, I., Zilgalve, E. Valodas konsultācijas. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums. Nr. 18. Atb. red. I. Druviete. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2023, 158. lpp.

© Latviešu valodas aģentūra, 2017